

Drozd, David; Jochmanová, Andrea

Editorial

Theatralia. 2016, vol. 19, iss. 1, pp. 7-8

ISSN 1803-845X (print); ISSN 2336-4548 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135037>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Editorial

Jedním z nejrozsáhlejších výzkumných úkolů, kterým jsme se zabývali v letech 2011–2015 na Katedře divadelních studií, byl projekt „Český divadelní strukturalismus: souvislosti a potenciál“. Smyslem projektu bylo obrátit pozornost znovu k divadelním teoriím osobností z okruhu Pražského lingvistického kroužku – vrátit se k textům, které považujeme téměř za „rodinné stříbro“, i k osudům jejich autorů, které jsou mnohdy velmi spletité. Obojí si zaslouží pozornost: jak texty, které jsou zaneseny dlouhou interpretační tradicí, tak osudy, o jejichž souvislostech se mnohdy nemohlo mluvit. Podnikli jsme proto výzkum některých dosud málo známých nebo jen částečně probádaných pozůstatostí (např. Miroslava Kouřila, Jindřicha Honzla, Jaroslava Pokorného, Olgy Srbové-Spalové či Jiřího Veltruského). V některých případech, jako např. ve studii **Od propozic k systému? aneb „Historisovati“ Jiřího Veltruského...** nebo v textu **Strukturalistická stopa Olgy Srbové**, jde o materiály zpřístupněné odborné veřejnosti vůbec poprvé.

Na mezinárodních konferencích *Prague Semiotics Stage Revisited* (první ročník 2011, druhý 2013) jsme dílčí výsledky svého výzkumu předložili zahraničním kolegům, zároveň jsme touto cestou znovu otevřeli diskusi o Pražské škole, a to v mezinárodním měřítku. Souběžně probíhaly práce na vydání anglického a českého výboru, tzv. „čítance“ českého divadelního strukturalismu, jejíž koncepce, komentáře i úvodní stati vycházejí z našeho výzkumu.

V tuto chvíli se projekt uzavírá a některá nová zjištění se promítnou do zmíněných „čítanek“. Mnoho objevů však do nich logicky nemůže být vtěleno – proto věnujeme sekci **Yorick** tohoto čísla dílčím, především materiálově orientovaným studiím členů týmu. Část studií je vyložene biograficky orientovaná (zejm. studie Evy Stehlíkové, Davida Drozda a Šárky Havlíčkové Kysové), jiné se zabývají Pražským lingvistickým kroužkem a jeho praxí v širších souvislostech (studie Evy Šlaisové a Martina Bernátka). Další tři texty, které již zazněly na našich konferencích a svými tématy doplňují celý „strukturalistický“ blok, pocházejí z pera našich zahraničních kolegů, Yany Meerzon, Herty

Schmid a Freddieho Rokema.¹ K jejich příspěvkům dodejme ještě také formální skutečnost, že se redakce rozhodla nepřevádět do češtiny anglické znění citací, ale využila původní znění citací s patřičnými odkazy na česky vydané (tj. originální) zdroje.

Zaměření na strukturalismus a teorii vůbec přesáhlo i do studentského výzkumu, proto jsme do sekce **Yorick** zahrnuli i přepracovanou stěžejní část bakalářské práce Kateřiny Lukáčové, která v rámci studia podnikla rozsáhlý výzkum archivních materiálů souvisejících se vznikem, organizační základnou, projekty a působností tzv. Scénografického ústavu, jehož zakladatelem byl již zmíněný Miroslav Kouřil.

V rubrice **Spektrum** pak přinášíme další z pozoruhodných výzkumů vycházejících z původní bakalářské práce, v níž Jana Bartůňková zkoumá prameny vedoucí k ozřejmení osobnosti ruského dramatika a režiséra Nikolaje Jevreinova, jehož dílo česká avantgarda zejména ve dvacátých letech velmi pozitivně reflektovala. V této sekci prezentujeme rovněž společnou studii Šárky Havlíčkové Kysové a Heleny Spurné věnovanou prvnímu ohledávání dramaturgických východisek opery Státního divadla v Brně, jež jsou předmětem jejich společného vědecko-výzkumného projektu.

Rubrika **Archiv** tentokrát odpovídá ve všech směrech tematickému zaměření tohoto čísla. Vůbec poprvé jsou zde publikovány nově nalezené texty Jiřího Veltruského pocházející z pozůstalosti, kterou spravuje Jarmila F. Veltrusky, s jejímž svolením byly studie převedeny z rukopisů do tištěné podoby. Kromě této unikátní edice je v rubrice k dispozici také Veltruského revidovaná a (vzhledem k nejnovějším výzkumům) aktualizovaná bibliografie. Další faktografickou – a jak doufáme, i atraktivní – složkou této dokumentační série jsou posudky Jana Mukařovského a Jana B. Kozáka na Veltruského disertační práci *Drama jako básnické dílo*, jimž předchází zasvěcený komentář Tomáše Hoskovce.

Číslo uzavírá zavedená recenzní sekce **Orientace**, jejíž náplň částečně odpovídá zaměření na problematiku strukturalismu, potažmo na proudy evropské avantgardy, a reportážní rubrika **Depeše**.

David Drozd a Andrea Jochmanová

1 Jejich studie byly rovněž publikovány v anglickém znění v časopise *Theatralia* 17 (2014): 2.